

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
A) Ἑννοια καὶ στόχοι τοῦ μαθήματος	11
B) Θρησκευτικοὶ καὶ χριστιανικοὶ ὕμνοι	12
Γ) Οἱ περίοδοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ὑμνογραφίας . .	16
1. Η ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΣ (1^{ος}-5^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	
A) Εἰσαγωγικά	19
B) Οἱ ὕμνοι τῆς Καινῆς Διαθήκης	20
(α) Ὁ χριστολογικὸς ὕμνος τῆς πρὸς Φιλιππησίους (2, 6-11)	22
(β) Ὁ χριστολογικὸς ὕμνος τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς (1, 12-20)	24
(γ) Οἱ χριστολογικοὶ ὕμνοι τῆς Α' πρὸς Τιμόθεον (3,16) καὶ τῆς Α' Πέτρου (3, 18-19)	26
(δ) Ἀρχαῖοι βαπτισματικοὶ ὕμνοι; (Ἐφεσ. 4, 4-6/ 5,14// Β' Τιμ. 2, 11-13// Α' Πέτρου 2, 21-25/ 3, 18-22)	28

(ε) Δοξολογικοί ὕμνοι πρὸς τὸ Θεὸ-Πατέρα (Ρωμ. 11, 33-36/ Α΄ Τιμ. 6, 15-16) καὶ πρὸς τὸν Τριαδικὸ Θεὸ (Ἐφεσ. 1, 3-14)	32
(στ) Ὑμνοὶ τῆς Ἀποκαλύψεως	35
Γ) Ἡ «ἐπιλύχνιος εὐχαριστία»	41
Δ) Ὑμνοὶ τῆς ἀρχαϊκῆς ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας (α) Ὁ χριστολογικὸς ὕμνος τῆς Α΄ Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους (59, 3)	43
(β) Ἐπιστολὴ πρὸς Διόγνητον καὶ Ὁμιλία εἰς τὸ Πάσχα τοῦ Μελίτωνος Σάρδεων	44
(γ) Οἱ μαρτυρίες περὶ ὕμνων τοῦ Ἰγνατίου Ἄντιοχείας (+108) καὶ Πολυκάρπου Σμύρνης (+155)	45
Ε) Κοινωνικοὶ ὕμνοι τῆς ἀρχαϊκῆς Ἐκκλησίας	46
ΣΤ) Διάφοροι ἄλλοι ὕμνοι	47
Ζ) Ὁ ἀντιφωνικὸς τρόπος ψαλμωδίας. Τὰ ὑποψάλματα	48
Η) Τὰ Τροπάρια καὶ τὰ εἶδη τους	50
Θ) Μεταγενέστερα εἶδη Τροπαρίων	52
Ι) Ἀρχαῖοι ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας	54
ΙΑ) Οἱ ὕμνοι τῶν αἰρετικῶν καὶ ἡ ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας	56
ΙΒ) Οἱ πρῶτοι «κατὰ στίχον» ὕμνοι	63
ΙΓ) Ἡ προσωδιακὴ χριστιανικὴ ποίηση	68
(α) Εἰσαγωγικά	68
(β) Παραδείγματα προσωδιακῶν ὕμνων	69

2. Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (5^{ος}-7^{ος} αἰ.)

Α) Ὁ ὄρος «Κοντάκιο»	82
Β) Οἱ πρόδρομοι τοῦ Κοντακίου	83
Γ) Ἡ γένεση τοῦ Κοντακίου	84
Δ) Ἡ δομὴ τοῦ Κοντακίου	86

Ε) Περιεχόμενο του Κοντακίου	87
ΣΤ) Γλώσσα των Κοντακίων	88
Ζ) Τὰ χαρακτηριστικά των Κοντακίων	89
Η) Ἡ μετρική του Κοντακίου	90
Θ) Ὁ τρόπος ψαλμωδίας του Κοντακίου	95
Ι) Ἡ προέλευση του Κοντακίου	96
ΙΑ) Διαίρεση καὶ λειτουργικὴ χρῆση τῶν Κοντακίων	100
(α) Βιβλικὰ	100
(β) Ἀγιολογικὰ ἢ πανηγυρικὰ	100
(γ) Περιστασιακὰ	101
ΙΒ) Τὰ τμήματα του Κοντακίου	101
(α) Τό Προοίμιο	101
(β) Οἱ οἴκοι	103
(γ) Τὸ ἐφύμνιο	104
(δ) Ἡ ἀκροστιχίδα	105
ΙΓ) Ἡ λειτουργικὴ χρῆση τῶν Κοντακίων	107
ΙΔ) Κοντάκια, Ἰδιόμελα καὶ Προσόμοια	108
ΙΕ) Τὰ Κοντακάρια	109
ΙΣΤ) Κοντάκιο καὶ θρησκευτικὸ θέατρο	110
ΙΖ) Οἱ σπουδαιότεροι ποιητὲς τῆς δεύτερης περιόδου	112
(α) Οἱ ὕμνογράφοι (πλὴν του Ρωμανοῦ)	112
(β) Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς	115
(γ) Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος	126
ΙΗ) Ἡ παρακμὴ του Κοντακίου	138

3. Η ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΣ (8^ο_ς-11^ο_ς αἰ.)

Α) Ὁ Κανόνας καὶ ἡ δομὴ του	141
Β) Οἱ δημιουργοὶ τῶν Κανόνων	154

4. Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΣ	167

5. Η ΜΕΤΡΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΣ	171
6. ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ	
A) Συναξαριακά ἢ ἑορταστικά	181
B) Ἐπιγράμματα σὲ πρόσωπα καὶ γεγονότα τῶν θείων Γραφῶν	182
Γ) Ἐπιγράμματα σὲ ἐκκλησιαστικά πρόσωπα καὶ ἀξιώματα	183
Δ) Ἐπιγράμματα σὲ ἔργα τέχνης (εἰκόνες, τοιχογραφίες, ναοὺς κ.λπ.)	183
E) Ἐπιτύμβια ἐπιγράμματα.	184
ΣΤ) Ἴερά ἐπιγράμματα σὲ χειρόγραφα	185
7. ΤΟ ΘΕΜΑ ΚΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΥΜΝΩΝ	187
8. ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	193
A) Ἀκολουθία	194
B) Τροπάριο (ἀνακεφαλαίωση)	194
Γ) Αὐτόμελο-Προσόμοιο	195
Δ) Ἰδιόμελο	195
E) Ἐξαποστειλάριο (ἀνακεφαλαίωση).	196
ΣΤ) Δοξαστικό	197
Z) Ὑπακοή	197
H) Ἀντίφωνα	198
Θ) Κεκραγάριο	199
I) Καταβασίεις	199
ΙΑ) Κάθισμα	199
ΙΒ) Ἀπολυτίκιον	200
ΙΓ) Μεγαλυνάρια	200
ΙΔ) Κοινωνικό	201
ΙΕ) Μακαρισμοί	201

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(ΙΣΤ) Πασαπνοάρια	201
ΙΖ) Προκείμενο	202
ΙΗ) Τριαδικόν	202
ΙΘ) Χερουβικό (ἢ χερουβικὸς ὕμνος)	202
9. ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΟΡΤΩΝ	203
10. ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΣ	207
11. ΟΜΗΡΙΚΕΣ ΑΠΗΧΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ	211
12. ΤΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΗΝ Α΄ ΩΔΗ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ	217
ΕΠΙΛΟΓΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	221
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	227
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	233

